

92. Y.K. Laine

Aatto Sireniä
haastattelut

Kertomus Buiin Suomalaisen
siirtolän toiminnasta

29.4. - 31.7. 1918

koek.

K E R T O M U S

Buin Suomalaisen siirtolan toiminnasta

29.IV. - 31.VII. 1918.

Kun Suomen köyhälistölle onneton luokkasota puristi joukon turvattomia naisia ja lapsia ja etupäässä rajaseuduilta aktiiviseen toimintaan osaaottaneita punakaarttilaisia siirtymään rajan yli Venäjän puolelle, heräsi sitä varten muodostetun "Huoltotoimikunnan" taholla ajatus täten Pietariin siirtyneet, yhä siirtyvät ja siellä väliaikaisesti huollettavat joukot siirtää johonkin Venäjän maaseutupaikkaan, etupäässä semmoiseen, missä mikäli mahdollista, tarjoutuisi joukoille tilaisuus tuottavaan työhön, pääasiassa maatalousaloilla. Sitä varten lähetettiin retkikunta eri haaroille semmoiseen sopivia paikkoja etsimään. M.m. suunniteltiin retkikunnan lähettämistä Aunukseen suomalaisille sopivan siirtolapaikan etsimiseksi jostakin Äänisjärven läntiseltä sivustalta. Tämän retkikunnan varustelu viivästyi ja lopulta raukesi tykkänään, mutta tälläväliin ilmoitettiin erään retkikunnan taholta väliaikaiseksi etaapi- (levähdys) paikaksi hyväksytyn pohjoisen Siperian radan varrella, noin 200 virstaa Vologdan kaupungista itään päin sijaitseva Buin kaupunki Kostroman läänissä. Ainakin suojaa päen päälle tarjosi noin kaksi virstaa kaupungista etetään päin Kostromajoen rannalle rakennettu sotavanki-siirtola, missä vieläkin majaili joku määrä itävaltalaisia sotavankeja. Parakkirakennuksia on toista sataa luvultaan, mihin kuhunkin voitiin tarpeen tullen sijoittaa aina 250 henkeen asti.

Kuten sanottu, tarjosi mainittu vankisiirtola suojaa Suomesta siirtyneille turvattomille pakolaisille, mutta ei juuri mitään

mahdollisuuksia ansiotyöhön, maanviljelyksen harjottamiseen, eikä ylipäänsä minkäänlaiseen tuottavaan työskentelyyn joukkojen itsensä elättämisen kannalta katsottuna, vaikka Työ- Sotilas- ja Talonpoikain Neuvosto oli luvannut maata kun talonpoikain tarve tulee ensin tyydytetyksi. Siirtola näin ollen jäikin ainoastaan levähdyspaikaksi siihen asti, kunnes työkykyiset henkilöt hajaantuvat työmarkkinoille joko ominpäin, tai jos joukoille onnistuttaisiin saamaan parempi siirtymäpaikka, missä olisi tilaisuus ansaitsemiseen ja itsensä elättämiseen, joko maataloudellisella tai teollisella alalla, tai molemmilla. Valtiollisen tilanteen epävarmuus sekä Venäjällä, että muissa maissa, mikä painaa lamauttavasti teollisuuteen, kauppaan ja yrittelijäisyyteen, on vaikuttanut sen, ettei paikalliselta Neuvostolta saatu maata, eikä myöskään otollisempaa siirtolapaikkaa, ole vielä tähän mennessä ilmaantunut, missä tarjoutuisi tilaisuus intensiiviseen työhön, vaan on nuorien ja muuten työkykyisten joukkojen ollut lähdettävä siirtolasta ominpäin työmarkkinoita etsimään mikä minnekin. Venäjän työministerin edustajan toimesta on myöskin eräitä joukkoja toimitettu matkalle Uraalin seutuville puu-, metalli-, tehdas-, y.m. töihin. Naisia ja lapsia on sitävastoin suuret määrät siirtynyt Suomeen takasin.

Neuvosto ja toimikunnat.

Ensimmäiset suomalaiset tulivat tänne 29 p:nä huhtikuuta ja niiden mukana Suomen Asiain Komitean siirtolan ylimmäksi hoitajaksi ottama ja valtuuttama Kansanedustaja J u h o K i r v e s Viipurin läänin läntisestä vaalipiiristä, kotoisin Viipurin maalaiskunnasta. Kirveen tehtäväksi jäi huoltaa, vastaanottaa ja järjestellä Pietarista yhäti saapuvia siirtolaisjoukkoja. Siitä syystä oli 30 p:nä huhtikuuta Buin asemalla yleinen kokous, missä asetettiin Huolto-, Työ-, sekä Talous- ja Elintarvetoimikunnat. T a l o u s t o i m i k u n t a a n valittiin F.D. Malinen, Ollila, Rämö, Kääpä, Valtaranta, Hättinen ja Riutta. T y ö t o i m i k u n t a a n valittiin J. Kiviniemi.

mi, J. Sandholm, Kalliomaa, Pekkala, ja Kotiranta ja Huolto-
toimikuntaan Havia, Musakka, J.A. Seppänen ja Pulkkinen.
Siten valitut toimikunnat saivat tentäväkseen heti järjestää
siirtolan asutus ja majoitus, - ruokinta ja työtoiminnan, mikä ei ol-
lut helppo tentävä, sillä uusia siirtolaisjunia tuli Pietarista täyn-
nänsä turvattomia ja hoivaa tarvitsevia vaimoja ja lapsia, sekä nii-
den lisäksi melkoinen määrä nuorta miehistä ainesta, mikä oli kovin
rettelön haluista ja osa niistä nähtävästi päättänyt hyötyä mahdolli-
simman paljon tilanteen kustannuksella. Semmoisen aineksen taholta sit-
titten heti alussa suunniteltiin ja toimeenpantiin vallankaappaus-y-
ritys: Siirtolan hoitajaksi valtuutettu Kirves joutui pidätetyksi ja
valvonnan alaiseksi, kunnes 3 p:nä toukokuuta pidetty yleinen kokous
vapautti hänet ja saattoi valtuuksiensa edellyttämiin oikeuksiin.
Sama kokous valitsi myöskin Neuvoston ylikomisaarille avuke-
si, nimittäen sen "Kansanvaltuuskunnaksi". Neuvostoon tulivat Kalle
Ahonen, Viktor Nurmela, Juho Fomin ja Mikko Rämö. Sanotussa kokoon-
panossaan toimi Neuvosto sitten edelleen, kunnes eräitä jäseniä sii-
tä siirtyi pois toisiin toimiin ja Neuvosto sitten joutui uudestaan
muodostettavaksi kesäk. 15 - 16 - 17 päivien kokouksessa, missä va-
lituiksi tulivat Kirves 133 äänellä, Elviira Vihersalo, Toivo Ala-
virta, J. Kannus ja J. Tervaskanto.

Pöytäkirjurina on Neuvostossa toiminut H. Parikka ja heinä-
k. 6 p:stä alkaen T. Alavirta. Kokouksia on Neuvosto toiminta-ajallaan
pitänyt yhteensä 43, joissa on käsitelty yhteensä 413 eri asiaa, ne-
koskien siirtolan sisäisten olojen järjestelyä, etupäässä järjestyk-
sen pysyttämistä, elintarpeiden hankintaa, jakoa ja ylipäänsä jouk-
kojen muonittamista.

Talous- ja Elintarve toimikunta.
Kuten sanottu, asetettiin Taloustoimikunta ja erikseen Elintarve-
toimikunta, mitkä myöhemmin yhdistettiin. Puheenjohtajana on toi-
minut Taloustoimikunnassa F.D. Malinen, F. Valtaranta sekä 27 p:stä
toukokuuta alkaen, jolloin mainitut toimikunnat yhdistettiin, Aatto
Sirén ja sinteerinä toukokuun 9 p:stä lähtien A. Härkönen. Heinä-
kuun 12 p:nä lakkautettiin Huoltoasiain toimikunta ja sen tentävät
siirrettiin Taloustoimikunnalle. Toiminta-aikanaan on Taloustoimi-
kunta pitänyt 38 kokousta, missä on käsitelty yhteensä 180 asiaa.

Käsitellyt asiat koskevat mitä erilaisempia puolia siirtolan taloudellisessa elämässä : viljan jauhatusta, leipomon ja keittiön järjestelyä, niiden henkilökunnan palkkausta, vaatettamista ja toimiinsaottamista, sillä ensialussa kokeiltiin niissäkin tehtävissä, etenkin keittiössä, yleistä työvelvollisuutta soveltamalla, mutta myöhemmin on kumpaisessakin tärkeässä tehtävässä pakoitettut järjestämään asiain hoito vakinaisen ammattitaitoisen henkilökunnan käsiin, joita johtaa vanhimmat : O. Kuittinen leipomoa ja T. Montonen keittiötä.

Melkoista järjestelyä ja työtä on edelleen kysynyt Taloustoimikunnalta joukkojen vaatetus- ja ruokintakysymys, siirtolan henkilökunta kun korkeimmillaan käsiitti noin neljätuhatta henkeä. Vaatteiden ja kenkien jako oli loppumattoman riidan aiheena, sillä toiset, etenkin siirtolaan vahvasti tulvineet nuoret ja kokemattomat ainekset, tahtoivat saavuttaa itselleen etuja toisten ohi. Sanotun joukon päivittäinen ruokkiminen kysyi suuressa määrin työtä ja puuhaa, piti näin ollen suurimman väen aikana valmistaa leipää päivässä yli 3,000 naulaa ja lisäksi kaksi lämmintä keittoa: puuroa ja soppaa päivässä.

Huoltotoimikunnan tehtävänä on pääasiassa ollut väestön majoittaminen, ruoka-astiatin jako ja muut sen luontoiset tehtävät. Huoltotoimikunnan puheenjohtajana toimi viimeaikoina A. Sjöblom ja jäsenenä J.A. Seppänen.

Työtoimikunnan puheenjohtajana on toiminut J. Kiviniemi ja viimeaikoina ainoana jäsenenä O. Granö. Toimikunnan tehtävänä on ollut siirtolassa vallinneen yleisen työvelvollisuuden perusteella toimittaa suoritetuksi niitä tehtäviä, mitkä ovat välttämättömiä joukkotoiminnalle, kuten puhtaus, polttopuiden hankinta, asuntojen sisustaminen ja välttämättömien tarvetavarain valmistus y.m.

Kesäkuun loppupuolella pitivät siirtolan metalliammattimiehet, luvultaan 50, kokouksen, jossa päättivät anoa kannatusavustusta Suomen Sosialistien Ulkomaitten asiain Keskuskomitealta Moskovassa panakseen alkuun itsenäisen, osuustoiminnallisella pohjalla toimivan liikeyrityksen. Saman suuntaiseen puuhaan ryhtyivät siirtolan puusepät ja osaltaa suutaritkin, mutta kun puuhat siinä muodossaan taval- laan raukesivat, ryhtyi Taloustoimikunta heinäkuun loppupuolella puu-

haamaan siirtolan omiksi tarpeiksi työkunnat puusepistä, suutareista ja naisompelutyöntekijöistä, mitkä, samalla kun tyydyttävät siirtolan omaa tarvetta, tekevät tilaustyötä siirtolan ulkopuolelle sikäli kun saavat tuotteitaan tunnetuksi ja tilauksia itselleen.

Mainitut työhuoneet ovat työskennelleet vasta niin vähän aikaa, ettei voi sanoa taloudellisesta kannattavuudesta sitä eikä tätä. Vasta esillä oleva aika, riippuen siirtolan vastaisesta olemassaolosta, tulee sen näyttämään.

S i i r t o l a n a s u k a s l u k u. on vaihdellut seuraavasti : ensimmäiset henkilöt tulivat siirtolaan 29 p:nä huhtikuuta. Toukokuun alkupäivinä oli henkilöluku siirtolassa jo 3,131, 15 p:nä paikkeilla, jolloin se oli korkeimmillaan, 3,268, tai oikeimmiten 3,500 henkeä, 30 p:nä se oli jo laskenut 2,635; kesäkuun 1 p:nä taas se oli 2,827, 15 p:nä enää vain yksituhat kunta, tai vähän päälle ja 30 p:nä ainoastaan 716 henkeä. Heinäkuun aikana on henkilöluku myötäänsä vähentynyt ollen 15 p:nä vähän päälle 700 ja 30 p:nä jonkun verran yli 500 hengen, siitä suuri enemmistö, enkä noin 2/3 vaimoja ja lapsia, oikeimmin leskiä ja orpoja sekä perheitten jäseniä, joista osa on mennyt Suomeen takasin. Nuorempaa miehistä ainesta on niinikään hajaantunut työnetsintään muualle, samoin perhekuntia, mitkä minnekin. Toisia on tullut siirtolaan takasin pyrkimään. Siirtolan komisaari Kirves on antanut yleisen siirtolan kokouksen päätöksen perusteella heille tilapäisen, ainoastaan jonkun päivän kestävän oleskeluoikeuden siirtolassa, minkä jälkeen heidän on ollut lähdettävä pois; jotkut suuret perheet ja vanhukset ovat saaneet pidemmän tilapäisen oleskeluoikeuden, invaliidit ovat päässeet siirtolan vakinaisiksi asukkaiksi toistaiseksi ja siihen asti kun siirtola toimii nykyisellä pohjallaan.

Matkalle lähtevät ovat tavallisesti varustetut riittävällä, Pietariin päin matkustavat 2 viikon eväsleivällä, talousastioilla, vaatteilla, kengillä y.m. tarpeilla.

"Siirtola"

Sairaala ja sairaanhoito.

Heti siirtolan perustamisen alkupäivistä alkaen oli kiinnitettävä kaikki huomio terveydellisiin kysymyksiin ja suoraan sairaanhoitoon, sillä ensinnäkin oli ilmasto täällä vallan erilainen kuin Suomessa, täällä ollen kylmä mannerilmasto, joka saattoi Suomesta tulleet sairastumaan jonkinlaiseen ilmastokuumeeseen, ollen samalla erinomaisen alttiit sairastumaan muihinkin, etenkin kulkutauteihin. Sairaala alkoi toimintansa 5 p:nä toukokuuta ja on siinä kuluneen toimintakauden aikana työskennellyt kolme lääkäriä, E. Hjorpes, Klimof ja Traff. Kolmikuukaitiskautena on sairaalassa hoidettu yhteensä 199 potilasta, joitten hoitoaika käsittää noin 2,570 sairaspäivää. Sitäpaitsi on tilapäistä lääkärin apua annettu 2,422 kertaa. Samana aikana on sairaalassa (jotkut harvat tapaukset sen ulkopuolella) kuollut 28 henkeä. Suureksi ansioksi sairaalalle on laskettava se seikka, että mitä erilaisemmat kulkutaudit ovat täällä, joko voitu ehkäistä alkuunsa, esim. isorokko, tai rajoittaa hallittaviksi. Toukokuun lopulla toimitettiin yleinen pakollinen isorokon suojelusrokotus, jolloin tuli rokotetuksi 1,100 henkeä. Siten, pä heinäkuun aikana ei sattunut enää ainoatakaan isorokkotapausta. Kuolleisuus-prosentti, kuten tähän liitetystä taulukosta selviää, ei, katsoen mitä vaarallisempien kulkutautien riehuntaan ja tänne saapuneen väestön liikaräsitukseen, ole laisinkaan korkea, ainoastaan noin 14 prosenttia. Buin kaupungin lääkäri Karonkevits on myöskin suuresti avustanut terveydenhoitoa siirtolassa.

Miliisilaitos.

Toukokuun 7 p:nä perustettiin siirtolaan miliisi, mikä sitten on osoittautunut sangen tarpeelliseksi ja nähtävästi enimmäkseen käytetyksi "toimikunnaksi" siirtolassa. Vastoin edellytyksiä oli melkoinen osa tänne siirtyneissä mitä kehittymättömintä ainesta,

vaikka kantoikin järjestyneen työväen nimeä. Esimerkkinä tulkoon mainituksi, että miliisilaitos takavarikoi korttinhuijareilta, yleisen kokouksen päätöksen mukaan, rahoja ureampia tuhansia ruplita ja kaartilaiden palkkain maksussa onnistui toisten, kaikesta kontroalista huolimatta, nostaa niitä useampaan kertaan, niin että miliisilaitos täten anastettuja varoja takavarikoi yli kymmentuhatta ruplaa. Lisäksi tuotiin tänne sanotun aineksen mukana tartuttavia- ja etenkin sukupuolitauteja, mitkä täällä levisivät arveluttavassa määrässä sekä suomalaisten että sotavankien keskuudessa. Kaikki suomalaiset, joissa tarkastuksessa huomattiin sukupuolitauteja, lähetettiin Pietariin. Miliisiin asetettiin ensialussa 30 miestä, mutta myöhemmin kun siirtolan väkiluku oli vähentynyt ja korttinhuijarit ja muu miliisiä välittömimmin tarvinnut kehittymättömin ja sääntöjä rikkonut aines oli lähtenyt tai lähetetty siirtolasta pois, vähennettiin senmiesluku 10. Sittemmin alennettiin vakinaisen miehistön lukumäärä viideksi, minkä suuruisena se toimii edelleen, paitisi sille lisäksi 7 p:nä heinäkuuta pidetyssä kokouksessa valittua ja sen alaisena toimivaa vartiomiestistöä, mitkä huolehtivat parakkialueen vartioimisesta.

Miliisilaitoksen päällikkönä toimi touko- ja kesäkuun A. Vakkeri ja rikosasiain päällikkönä Vilho Halme ja heinäkuun aikana Arttur Tikkanen.

Siirtolan turvattomat.

Joskin siirtolahomma käytännössä - ainakin kuluneen toimintakauden aikana- on muodostunut levähdyspaikaksi, missä Suomen luokkasodasta tänne siirtyneet pakolaiset saivat hengähtää, poikkeuksetta kaikki, sekä nuoret että vanhat, terveet että sairaat niin oli siirtolan tarkoitus kumminkin perältään se, että siinä pääasiassa tarjotaan jatkuvampaa huolta ja hoivaa köyhille ja turvattomille leskille, joiden miehet, jotka ovat huoltaneet perheestään, ovat joko kaatuneet luokkasodassa tai muuten jääneet Suomeen, ja niiden turvattomille lapsille sekä orpolapsille, joiden sekä isät että äidit eivät ole

Taulukko Buin Suomalaisen siirtolan

Sairaalassa hoidetuista sairaista 1.V. - 31.VII. 1918.

	Toukokuu.				Kesäkuu.				Heinäkuu.			
	Sairastuneiden lukumäärä.		Sairauspäiviä	Potilaan keski-ikä	Sairastuneiden lukumäärä.		Sairauspäiviä	Potilaan keski-ikä	Sairastuneiden lukumäärä.		Sairauspäiviä	Potilaan keski-ikä
	Miehiä.	Naisia.			Yhteensä.	Vuotta.			Miehiä.	Naisia.		
Hermosairaita	-	2	12	26	-	-	-	-	-	2	9	18
Lavantauti	2	4	204	27	4	2	215	17	4	1	110	27
Pilkkukume	4	-	110	32	-	-	-	-	-	-	-	-
Paratyfus	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	52	28
Isorokko	4	4	242	13	7	7	193	31	-	-	-	-
Mustarokko	-	-	-	-	1	-	5	30	-	-	-	-
Tulirokko	1	2	36	-	1	1	11	7	-	-	-	-
Tuhkarokko	-	-	-	-	3	1	26	16	-	-	-	-
Vatsataudit	6	3	51	23	7	9	128	22	10	3	96	18
Scorbustus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Influenza	21	7	138	28	3	3	56	18	3	2	27	25
Keuhkotauti	1	1	17	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Keuhkontulehdus	10	11	147	21	6	3	151	13	2	-	13	2
Munuaistauti	1	1	32	-	2	1	82	40	-	1	3	23
Keuhkopussin tulehdus	1	-	77	26	-	-	-	-	-	-	-	-
Aivokume	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15	015
Angiassa	-	2	28	19	-	-	-	-	3	1	71	14
Korvatauti	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	17	-
Sylkirauhastauti	-	-	-	-	1	1	20	7	-	-	-	-
Brandilisant.	7	-	49	36	-	1	14	12	-	-	-	-
Sydäntaudit	-	1	34	39	-	-	-	-	-	-	-	-
Malaria	-	-	-	-	1	-	48	4	-	-	-	-
Yhteensä	59	38	1,208		36	29	949		24	13	413	
Kuollut	10											
Sairaalassa tai parakeilla	10	4			6	4			1	3		
Tilapäisesti lääkärin apua saaneita.	Kertaa. 1,285				Kertaa. 543				Kertaa. 594			

täällä tai ovat kuolleet. Juuri näitä silmälläpitäen on kai siirtolan toimen järjestely toimitettava ja järjestyssääntöjä uusittaessa muodostettava huoltotoimikunta nimenomaan sanottua turvattominta ainesta hoivaavaksi, sillä siirtolan nykyisten sääntöjen pohjalla käy kai ajanpitkään tukalaksi pitää siirtolaa semmoisena levähdys- ja läpikulkupaikkana, missä pääasiassa nuori, työkykyinen ja mikä pahinta, rettelöivä ja omaa etuaan tavoitteleva väestö tuppaantuu syömään leskien, orpojen ja luokkasodassa invaliideiksi joutuneiden leipää.

Nykyään, heinäkuun lopulla, on siirtolassa noin 35 perheen äitiä, toisilla useampia lapsia, joiden miehet ovat joko kaatuneet tai ei tiedetä niiden kohtalosta mitään. Alaikäisiä, turvattomia lapsia on noin 56 - 60.

Yleiset kokoukset ja muut sisäiset asiat.

Siirtolaa perustettaessa ajateltiin yleensä saada tästä jonkunlainen kommunistisella pohjalla toimiva yhdyskunta, missä yhteiselannon pohjalla velvollisuudetkin jakaantuisivat yhdyskunnan avustamiseksi, eikä suoranaiseksi palkkatyöksi. Mutta semmoiset suunnitelmat jäivät kaukaiseksi unelmaksi. Käytäntö osoitti, että siirtolan väestö kokonaisuudessaan oli samotunlaiseen vallan kypsymätöntä. Näyttyi, että joukkojen valistus, solidaarisuus ja yleensä humaniteetti olisi edellyttänyt pitkän, ja syvälle käyvän sarjan kehittymistä ja enkäpä talousolojen muokkausta. Osaltaan kommunismin epäonnistumiseen vaikutti sekin seikka, että tämä seutu ei ole mikään varsinainen itsensäelättävä maanviljelyskeskus, vaan tuottaa se elintarpeita muualta. Suomalaisen siirtolaisjoukon tänne tulo keväällä vaikutti jo niin tuntuva hintainnonsuun niiden elintarpeiden alalla, mitä siirtolaiset pääasiassa tarvitsivat, että semmoinen ajanpitkään kävisi ylivoimaiseksi. Mainittakoon vain muutamia esimerkkejä :

Sokerin rajahintana sanotaan olevan rpl. 1:75 naula, mutta siitä huolimatta vaaditaan siitä jo 30 rpl. naulalta. Maidon rajahinta alle 4 ruplaa setvertti, mutta siitä otettiin jopa 10 - 12 rpl.

... samalta määrältä. - Voin hinta 7 ruplaa naulalta, mutta siinäkin on kysyntä pitänyt hintoja kiinteästi 10 ja 11 rpl. (1 naula noin 400 gr.). Leivän rajahinta on 1:20, mutta siitä on vaadittu 5 jopa 10 rpl. naulalta j.n.e.

Nämä muutamat esimerkit näyttävät, että tämä ei ollut siirtolapaikaksi mikään edullinen, puhumattakaan yhteiselannon pohjalla työskentelevästä yhdyskunnasta.

Toimet siirtolassa muodostuivat aikaa myöten palkatuiksi tehtäviksi, jopa siinä määrässä, että esim. huonekomisaarit, joiden tehtävän voi katsoa helpoimmaksi työvelvollisuuden suorittamiseksi, mikä velvollisuus tietenkin on olemassa kaikkiin siirtolan asukkaihin nähden, vaativat tointaan kiinteästi hyvitettäväksi 10 ruplan päiväpalkalla.

Aikaisemmin mainittiin jo, että siirtolan ylikomisaariksi valtuutettu Kirves joutui mukana tulleiden siirtolan etujoukkojen taholta pidätetyksi ja valvonnan alaiseksi. Siinä suhteessa on otettava huomioon, että mainitut joukot edustivat kehittymättömyyttä, pääasiassa rajaseuduilta siirtynyttä, joukkoa Suomen järjestyneessä työväestössä, niin että samalla kun mainittu rettelöiminen on parhain todistus sen joukkoaineksen alhaisesta kehitystasosta, tekee se ymmärrettäväksi teon ja sen yhteydessä esiintyneet törkeät uhkaukset ja mielen purkaukset Kirveen persoonaan kohtaan. Mutta sitä seurannut 30 p:nä toukokuuta pidetty yleinen kokous sai taas joukot järjiksi: Kirves vapautettiin ja pääsi toimimaan valtuutuksensa mukaan ja kun tällä väliin oli saapunut Pietarista kolmas siirtolaisjuna, n.s. Kaljusen juna, missä edeltäpäin lähetetyn sähkösanoman mukaan arveltiin olevan väkijuomia, mikä tiedotus kumminkin tarkastettaessa osoittautui perättömäksi, päätti kokous, että Kaljunen on riisuttava aseista, mikä tapahtuikin, tai oikeimmin Kaljunen luovutti aseensa vastustamatta.

Tämä aseista riisuminen oli venäläisen neuvostovallan tekemän päätöksen, jonka mukaan suomalaiset rajan yli tultuaan on riisuttava aseista, toteuttamista, vaikka sen tässä tapauksessa suorittivat suomalaiset.

Tämän perästä saapui tänne ? - Lehtimäki ? Vahlberg y.m., jotka myöskin kokouksen päätöksen mukaan oli aseista riisuttavat. Lehtimäki kieltäytyi jyrkästi määräystä tottelemasta, meni neuvostovaunuun, uhkasi sen räjäyttää ilmaan ja uhkaili muutenkin. Asista ilmoitettiin venäläisille miiliseille, jotka riisuiivat Lehtimäen ja hänen esikuntansa aseista. Sitä seuranneessa tarkastuksessa tavattiin Lehtimäen vaunussa myöskin väkijuomia.

B u i n k o l m i p ä i v ä i n e n p a r l a m e n t t i, kokoukset 15.- 16 - 17 päivinä kesäkuuta muodostuivat tavallaan eräissä suhteissa perustaviksi. Ensinnäkin vaikutti kokous sisäisen yhtenäisyyden aikaansaamiseksi siirtolassa, mikä oli alkanut tavallaan höltymään komisaari kirveen ollessa sillä välin pidemmän aikaa Moskovassa keskuskomitean kanssa asioita järjestelemässä, jolla ajalla kaikenlaiset hämäräperäiset ainekset yrittivät nousta pinnalle ja pyrkivät määräävästi vaikuttamaan siirtolan hoidossa. Oman historiansa siinä suhteessa ansaitsee "Valdénin juttu". Asia oli seuraava :

Pietarista saapui tänne siirtolaan Suomen Työväen Toimeenpanevan komitean valtuuttamana Arttur Valdén, kotoisin Valkealan pitäjältä. Heti saapumisensa jälkeen - kirves oli parhaillaan Moskovan matkalla - kutsui hän Neuvoston, toimikuntien ja parakkikomitea saarien yhteisen kokouksen 21 p:nä toukokuuta, missä esitti seuraavaa :

Toimeenpaneva komitea oli lähettänyt hänet tänne varustettuna diktaattori-valtakirjalla, järjestämään oloja siirtolassa, kuten hän sanoi ja ottamaan hallinnon käsiinsä. Levottomuutta herättäneet huhut ja tiedot, joita muka saapui Pietariin siirtolassa vallitsevasta huonosta järjestyksestä ja huligaanien mellastuksista olivat saattaneet komitean levottomaksi ja tuloksena oli, että hänet, Valdénin, oli lähetetty tänne, jossa hän nyt aikoi ruveta työskentelemään siten, että Suomen työväen edut tulisivat turvatuiksi.

Hänen valtakirjansa olivat allekirjoittaneet eräät Pietarissa olevat alakomitean jäsenet.

Laajassa keskustelussa oltiin yleensä sitä mieltä, että koska Kirveellä oli Suomen kansanvaltuuskunnan valtuudet ylimmässä huoltamisessa ja koska hän ei ollut niistä valtuuksistaan vielä luopunut, ei ristiriitojen välttämiseksi voida muita valtuuksia tunnustaa, vaan päätettiin kirves sähkösanomalla kutsua Moskovasta tänne.

Kokouksen vähemmistö oli sitä mieltä, että Valdén, varus-
tuna täysillä valtuuksilla, oli oikeutettu ottamaan siirtolan joh-
don ja hoidon käsiinsä. Valdén ennen kaikkea oli sitä mieltä ja il-
moitti Pietarin komitean määränneen kirveen ja Fominin heti matkus-
tamaan Pietariin selvittämään siirtolan asioita.

Seuraavana, 22 p:nä, oli kirves saapunut Moskovasta ja sit-
ten pidetyssä yleisessä kokouksessa selosti syönsaannin mahdolli-
suuksia Uraalilla, joihin siirtolan työkykyisten ainesten tulisi
siirtyä. Erilaisia työpaikkoja oli tiedossa noin 500 miehelle. Vie-
lä selosteli tilannetta Suomessa sekä elintarpeiden saantimahdolli-
suuksia täällä, joista oli saatu hyviä toiveita.

Tämän edellisen kokouksen päätöksen perusteella raukesi
siis Valdénin valtaanpyrkimyspuuha. Kirves riittävästi valtuutet-
tuna ja siirtolan parhaaksi toimineena, katsottiin siirtolan väes-
tön puolesta oikeutetuksi ja velvolliseksi toimimaan edelleen.

Valdénin siirtolassa olo päättyi tavallaan surulliseen
draamaan. Jonkun aikaa edelläkerrottujen tapausten perästä Valdén
am p u i v a i m o n s a parakkilalueen ja Buin aseman välises-
sä metsässä. Tämä tapantui 30 p:nä toukokuuta ja väitti Valdén si-
tä vahingonlaukaukseksi.

Kun Kirves saapui Moskovan matkaltaan, tehtiin Neuvostol-
le seuraavat välikysymykset, joita käsiteltiin kolmena kokouspäi-
vänä perätysten ja jonka vuoksi eräät nimittivätkin sitä Buin
parlamentiksi.

1) Täydellinen selvittely tänne evakuoitusta yhteiskun-
nan omaisuudesta y.m. varoista.

2) Mistä aiheutui siirtolan pakollinen hajottaminen, ke-
nenkä hyväksi?

3) Mikä aiheutti siirtolan ruoka-annosten pienentämisen?

4) Ovatko venäläiset toverit pakkoluovuttaneet siirtolan
viljavarat tai muita varoja ilman minkäänlaista korvausta tai taka-
sin antoa?

5) Mistä on Neuvosto saanut sellaiset valtuudet, että se on kyennyt valitsemaan Neuvostoon kaikennäköisiä miehiä, erityisiä komiteoita tänne parakeille, miliisilaitokset y.m.?

6) Mistä aiheitui saunan lämmityskielto?

7) Yleinen inventeeraus ja tilien teko.

8) Neuvoston y.m. komiteoiden uusuminen.

"Buin parlamentissa" (kolmipäiväisessä kokouksessa) käsiteltiin, kuten sanottu, tärkeitä ja suorastaan määräävää laatua olevia kysymyksiä. Esityslistalla oli: I. Selostus Moskovan matkasta, II. Elintarveasiat, III. Ruoka-annosten pienentäminen, IV. Saunan lämmitys y.m. V. Siirtolan pakollinen hajottaminen, VI. Neuvoston uusuminen ja VII. Omaisuuden luetteloiminen.

Mitä siirtolan hajottamiseen tulee päätti kokous siitä seuraavaa:

"Siirtolan asukkaat luokitetaan kolmeen luokkaan, ensimmäiseen ne, joilla ei ole suurempaa vaaraa Suomeen menemisestä, toiseen luokkaan ne, joilla ei ole mahdollisuuksia henkeään uhraamatta Suomeen menemiselle ja kolmanteen luokkaan ne, jotka ovat taistelussa kaatuneiden kaartilaiden leskiä."

"Mitä ensimmäiseen luokkaan tulee, niin niiden olisi viipymättä lähdettävä siirtolasta Suomeen."

"Toiselle luokalle olisi järjestettävä työtä Venäjällä osuustoiminnallisella ja itsensä kannattavalla pohjalla ja

"kolmannelle luokalle olisi annettava avustusta ja pidettävä muutenkin huolta heidän toimentulostaan."

"Näitä asioita järjestämään valitaan komitea, joka ensitilassa tenköön ehdotuksensa ja jättäköön sen Suomalaisen Työväen Neuvoston harkittavaksi."

Työvelvollisuudesta päätti kokous:

Mitä työvelvollisuuteen tulee, niin katsoo kokous, että koska siirtolan asukkaat eivät ole aina lähteneet tarpeen vaatiessa töihin, vaan ovatpa vielä kieltäytyneetkin töihin rupeamasta, päättää kokous, että ne henkilöt, jotka kieltäytyvät tekemästä heille määrättyä työtä, jätetään Suomalaisen Työväen Neuvoston tutkittavaksi, sekä että Neuvostolla on oikeus hetikarkoittaa asianomainen pois paikkakunnalta, jos se sen katsoo tarpeelliseksi."

Leipäannosten pienentämisen suhteen tuli päätetyksi :

" Leipäannosten pienentäminen on aiheutunut siitä, että leipäannoksia on käytetty joskus tuhlaavastikin, samalla on siihen vaikuttanut myöskin se, että suomalaiset ovat olleet edullisemmassa asemassa, kuin paikkakunnan venäläinen väestö, joka saa ainoastaan puoli naulaa leipää päivässä, kun suomalaiset saivat yhden naulan ja lisäksi puuroannoksen kunakin päivänä."

Siirtolan omistamista viljavaroista päätti kokous myydä osan (kauroja) venäläisille tovereille, koska he kärsivät leivän puutetta, toivomuksella, että syksyllä saadaan ostaa takasin mahdollisesti sama määrä.

Neuvostokin uusittiin tässä kokouksessa kuten ylempänä on mainittu.

Vielä päätettiin toimittaa perin pohjoinen inventaus siirtolaan evakuidusta ja asemalla sekä varastossa olevasta omaisuudesta. Sitä varten valitsi kokous erityisen inventaus-toimikunnan, johon tulivat seuraavat kuusi jäsentä : L. Levola, A. Alhola, A. Heikkilä, E. Kääpä, A. Paavolainen ja P. Hallenberg.

Heinäkuun 7 p:nä pidetty kokous muodosti taas alun uusien vaiheiden sarjalle siirtolassa : siinä tehty pöytäkirja kertoo asiasta seuraavaa :

2 §.

" Toveri Kirves teki selkoa yleisestä poliittisesta tilanteesta Venäjällä ja Neuvostovallan asemasta. Toveri Väinö Karttonen selosti aseman johdosta tšekäläisessä Sotilas-Neuvostossa pidettyä neuvottelukokousta. Kysymyksen johdosta käytettiin useita puheenvuoroja. Toiset olivat sitä mieltä, että tšekäläisten suomalaisten miesten olisi otettava aktiivisesti osaa vallankumouksen puolustamiseen, jos tilanne sitä vaatii. Toiset puheenvuoroja käyttäneet taas tätä katsantokantaa vastustivat siitä syystä, että katsoivat täällä olevien naisten ja lasten joutuvan kokonaan turvatomiksi, jos sattuisi käymään niin, että vallankumousta puolustettaessa kärsittäisiin tappio. "

3 §.

"Päätettiin valita kolmimiehinen komitea edellämämainitun

pykälän sisältämiä asioita järjestämään ja nyt heti muodostamaan

v a p a a e n t o i n e n vartiosto vahtipalvelusta varten parakeilla. Esikuntaan valittiin O. Rantala 71 äänellä, A. Vakkeri 53 äänellä ja E. Serenius 41 äänellä. "

Heti samassa kokouksessa valittiin pois paikkakunnalta matkustavan A. Vakkerin tilalle A. E n b o m. O. Rantala sai vastamuodostetun vartiomiehistön päällikkyys ja seuraavana päivänä Rantalan matkustaessa Pietariin sai päällikkyys A. Enbom.

Kaksi päivää tämän jälkeen, siis tiistaina 19 p:nä, myöhään illalla muodostui myrskyinen välikohtaus parakkialueella. Oli nim. levinnyt huhu, että venäläisten taholta vaaditaan kaikkia suomalaisia miespuolisia pakolaisia tarttumaan aseisiin mm m. muodostamaan kaksi tykistöpatteri-vartiostoa ulkopuolelle parakkialueen ja ylipäänsä kerrottiin, että jos suomalaiset eivät vapaaehtoisesti suostu, niin heidät tullaan pakolla mobilisoimaan. Miehet olivat siis kiindyksissä ulkosalle kerääntyneessä väkijoukossa, missä k:nhlakunnan sotilas-asian komisari Nerondskij Enbomin tulkitsemana selosti tilannetta ja suomalaisten velvollisuuksia. "Sunnuntaisen, 7 p:n kokouksen päätöksen perusteellahan vartiopalvelukseen osaaottaminen oli vapaaehtoista" huudettiin väkijoukosta. "Meidät on petetty ! Kirves on meidät myynyt ! Kirves on ensiksi mobilisoitava rintamalle ! Kirves ja Härkönen ovat hirtettävät ! " ja muuta semmoista mielenpurkausta tulvi väkijoukon, etenkin naisten suusta. Vaadittiin pidettäväksi kokousta, mihin kutsutaan Kirves, mikä sitten tapahtuikin kello 2 - 4 välillä keskiviikkoa vastaan yöllä, Rakkolaisen ollessa puheenjohtajana ja A. Härkösen sihteerinä. Kokouksessa todettiin, että huhuissa pakollisesta mobilisoimisesta oli perää. V. Karttunen selosti Sotaesikunnan määräyksen koskevan kaikkia siirtokunnan mieshenkilöitä ja ilmoitti samalla, että miehet velvoitetaan tekemään vahtipalvelusta parakkialueen ulkopuolellakin.

Kokous lausui mielipiteenään ja nojautuen 7 p:n kokouksen päätökseen v a p a a e n t o i s e s t a vartiopalveluksesta, että miehistö ei ole halukas lähtemään edemmäksi, mutta kyllä-

kin toimittaa vartiopalvelusta parakkialueella toistaiseksi.

Kokous valitsi kolmimiehenisen lähetystön venäläisen sotilaskomisariteetin luo selittämään suomalaisten asemaa täällä ja samalla ottamaan sieltä kirjalliset määräykset mobilisoimiseen nänden. Lähetystöön tulivat : V. Karttunen, A. Härkönen ja E. Serenius.

Seuraavana 10 p:nä oli taas parakki N:o 88 Buin Sotaneuvoston jäsenen Nerondskin koollekutsuma ja hänen läsnäollessaan pidetty kokous, missä esitettiin ja luettiin edellämäinitun lähetystön Sotaneuvostolle esittämä kirjelmä, mikä kuului seuraavasti :

" Arv. Buin Sotaneuvosto.

Buin kaupungissa majoilevien suomalaisten pakolaisten valtuuttamina saamme toverillisesti esittää seuraavaa :

1:si) Me synnyinmaastamme harhailevina pakolaisina tunnemme syvintä kiitollisuutta venäläisten toverien antamasta turvasta ja olemme velkaa venäläiselle työmiehelle ja talonpojalle sen raskaasti taistelemalle vapaudelle.

2:si) Se aktiivinen voima, jota venäläiset toverit meiltä näinä koettelemuksen hetkinä tahtovat, on Buissa sangen pieni, syystä, että asekuntoista ja harjoitettua miehistöä ei ole juuri nimeksikään. Siksi tässä valaisuksi muutamia ~~numerotietoja~~ miestovereistamme :

18 - 30	vuotisia	33	joista	osa	sairaita,
---------	----------	----	--------	-----	-----------

30 - 40	"	32	"	"	"
---------	---	----	---	---	---

41 - 60	"	13	"	"	"
---------	---	----	---	---	---

3:si) Koska näin mitättömänä luvultamme emme ole ratkaisevana tekijänä suuren kansan sisäisissä kamppailuissa, toivomme toverien meitä ymmärtävän ja suovan meille vapauden, kuten tavallisesti ulkomaalaiselle aktiiviseen toimintaan nänden.

4:si) Vaimoja, naisia ja lapsia, joita on noin 500 vaiheilla, jotka ovat Suomessa taistelleiden tovereittemme jäl-

...keen jättämiä omaisia ja tarvitsevat miehisen väen tukea, erito-
-ten, jos siirtyminen toiselle paikkakunnalle on mahdollinen ja
välttämätön.

-5:si) Ne tovereistamme, jotka ovat tämän meidän häviömme
jälkeen Suomessa voineet astua aseisiin, ovat sen tehneet liittyy-
mällä Moskovan y.m. Neuvostovallan joukkoihin.

-6:si) Edellä esitetyn ja myötäseuraavan pöytäkirjan pe-
-rusteella pyydämme vapautusta pakkomobilisoinnista ja olemme val-
-miit suorittamaan vahtipalvelusta parakeilla ja niiden lähimmässä
ympäristössä. Ne toverit taasen, jotka suinkin voivat, liittyvät
yksityisinä Neuvostovallan joukkoihin.

7:si) Jos suomalaisia virallisina joukkoina esiintyy,
voi se mielestämme saattaa selkkauksia ulkomaitten konsulien ta-
-holta aikaan, ja näin ollen ei Neuvostovallalle tuosta esiintymis-
sestä olisi vastaavaa hyötyä, vaan päinvastoin vahinkoa.

-Bui 10.VII. 1918.

-A. Härkönen E. Serenius.

(kokouksen valitsemana). (S.S.k. Neuvoston ed.).

-Sotaneuvostossa oli vaadittu suomalaisia muodostamaan 2:si
tykistöpatteri-vartiostoa joksikin aikaa, eli siksi kun heidän o-
-mat joukkonsa saapuvat, jolloin suomalaiset luvattiin vapauttaa.

-Edellä olevaa asiaa käsiteltyään kokous päätti, että ryh-
dytään noudattamaan Buin Sotaneuvoston vaatimusta toistaiseksi, jo-
ka on nähtävästi edullisimpaa, kuin että venäläiset toverit sekaan-
tuvat meidän sisäiseen elämäämme, ja näin ollen siirtolan miespuo-
linen väestö mobilisoidaan vartiopalvelusta suorittamaan parakkialu-
een ulkopuolella korkeintaan 25 virstan päähän, siksi aikaa, kun
Neuvosto joukot ovat saapuneet paikkakunnalle, jolloin suomalaiset
-joukot vapautetaan."

- "Edellä olevasta aseisiin pakotuksesta päätettiin antaa tie-
to ja kysely Neuvostohallitukselle Moskovaan, voidaanko todella mei-
-tä pakolaisia p a k o t t a a aseisiin mobilisoitavaksi."

-Seuraavana eli 11 p:nä oli eri toimikuntien ja väliaikai-
-sesti siirtolan hyväksi työskentelevien työvanhimpain yhteinen ko-

kous. Siinä päätettiin Neuvostolle m.m. ehdottaa :

"että Buin Suomalaiset siirtolan Työväen Neuvosto joko ohjaa puheena olevaa järjestöä noudattamaan yleisiä päteviä ja käytännössä vakiintuneita ohjeita ja sääntöjä yleiseen mobili - sointiin nähden, huomioon ottaen Venäjän Punaisen Armeijan it - sellensä hyväksymiä ohjeita, taikka riisuu aseista ainakin ne ainekset, jotka eivät ole todella vanhempia puoluetovereita ja otaksuttavasti eivät tunne Punaisen Armeijan kansainvälistä luon - netta, sekäettä jos tämä järjestö katsotaan todellakin jossain määrin tarpeelliseksi, että se noudattaa, ainakin siirtolaisiin nähden, äskenperustetun järjestyslaitoksen ja siirtolan Neuvoston määräyksiä.

Bui, 11 - 7 e 18".

Kirjelmän johdosta kutsui Neuvosto yleisen siirtolaisten kokouksen, joka pidettiin sunnuntaina, 14 p:nä heinäkuuta. Siinä käydyssä keskustelussa todettiin pöytäkirjan mukaan seuraavaa : "Suomalaisen Sotaneuvoston järjestämät yölliset kokoukset ja pak - komobilisoimiset y.m. siirtolan asukkaiden asioihin ja järjeste - lyyn sekaantumiset eivät ole olleet edellisenä sunnuntaina pide - tyn kokouksen päätöksen mukaisia, sillä tarkoituksena oli ollut ainoastaan asestaa ne henkilöt, jotka v a p a a e h t o i s e s - t i ryhtyvät parakkialuetta vartioimaan, joten tšekäläisen suo - malaisen Sotaneuvoston viimeaikaiset aloitteet mobilisoimisessa eivät olle olleet paikallaan eikä Buin venäläisen Sotilasneuvos - ton tahdosta tehtyjä, koskapa ne asioista kuultuaan ovat ihmetel - leet tšekäläisen Sotilasneuvoston menettelyä sekä mobilisointiin, että vahdin järjestelyyn nähden."

Samoin kävi kokouksessa selville, että venäläiset Soti - lasneuvoston edustajat eivät ole puolestaan antaneet aihetta ei - vätäkä edes kehoitusta edellämainittuihin toimenpiteisiin ryhty - mistä varten, jollei ota huomioon parin lähetystön lähettämistä Kostromaan ja eräitä patrullin järjestelyjä Buin kaupungin rauta - tielle. Sitäpaitsi kävi selville, että Kostroman ja tšekäläisen venäläisen Sotilasneuvoston edustajille on annettu osaksi vääriä

tietoja takäläisistä siirtolaisista, s.o. liioiteltu asekuntoisen väen määrää, joten Sotaneuvosto ei ole onnistunut tyydyttämään niitä toiveita, joita sille on venäläisiltä esitetty, josta ovat johtuneet sekä yölliset kokoukset, että yörauhan häiriöt useissa parakeissa.

Kokous päätti lopuksi asettaa kolmemiehenisen komitean tutkimaan suomalaisen Sotaneuvoston ja siirtolan orgaanien ja asukkaiden välisiä asioita. Komiteaan tulivat : A. Vanteri, E.J. Paronen ja P. Silvennoinen.

Sama toimikunta sai myöskin tehtäväkseen suunnitella ja tehdä ehdotuksensa siirtolan vastaisesta järjestelystä.

Kokouksen päätöksen mukaan tulivat siis kaikki toimikuntiin, työkuntiin ja yläensä siirtolan taloudessa tarvittava väestö vapautetuksi vartiopalveluksesta. Niistä henkilöistä valmistettiin luettelo, yhteensä 66 miestä, mikä annettiin takäläiselle suomalaiselle Sotakomitealle. Mutta siitä huolimatta tapahtui taas järkyttäviä välikohtauksia yön aikana, kuten tavallista viimeaikoina. Edellä mainitun kokouksen jälkeisenä iltana, tuossa puolenyön korvilla, kun oltiin jo asetuttu levolle ja toiset olivat vaipuneet unen helmoiin, saapui joukko takäl. suomal. Sotakomitean jäseniä kivääreillä varustettuina, Enbom etunenässä, parakkiin N:o 87, missä sijaitsi Taloustoimikunnan kanslia ja asuivat allekirjoittanut Taloustoimikunnan puheenjohtaja sekä sihteeri ja Neuvoston jäsenet Elviira Vinersalo ja Toivo Alavirta. Enbom esitti, että nyt olisi toimikuntien ja työkuntien jäsenten tultava parakkiin 88, missä valittaisiin niistä esi, joiden olisi heti marssittava kaupunkiin vartiopalvelukseen. Vastattiin, "että toimi- ja työkuntain jäsenet ja muut siirtolan siviilihallinnolle tarpeelliset henkilöt ovat kokouksen päätöksen perusteella vapautetut vartiopalveluksesta ja", sanottiin, "me sitäpaitsi otamme ainoastaan siirtolan komissaari Kirveen määräyksiä, emme muitten."

"Minä vangitsen Kirveen ja Neuvoston" sanoi Enbom ja lähti sakkinsa kanssa pois, ja siitä joku lähtiessään huomautti: "Ette siitä tänä yönä rauhassa nuku." Vähän ajan kuluttua tulivat he

uudelleen joku venäjää puhuva mukana ja vaati meitä lähtemään
Komisaari Nerondskin luo. Sinne päästyämme puhui Nerondskij re-
volveri kädessä jotakin minulle ja muille kieltä taitamattomille
käsittämätöntä. Kerrottiin sanoneen : "Jos, ette tottele, te olet-
te vastavallankumouksellisia ja teidät asetetaan sota-oikeuden tuo-
mittavaksi ja lähetetään Jaroslawin rintamalle" sekä poistui.

Enbom ryhtyi välittämään: "Tulkaa 88:n, siellä valikoidaan
luettelosta vähemmän tärkeät toimi- ja työkuntain jäsenet vartio-
palvelukseen ja heidän tilalleen kutsutaan itävaltalaisia sotavan-
keja". Päätin AlaVirran kanssa alistuttavaksi moisen väkivallan
edessä ja tulos oli, että Taloustoimikuntaan jäi 2 jäsentä, Työ -
toimikuntaan 1, leipomoon 3, keittiöön 2 jäsentä, j.n.e. Muut mars-
sitettiin heti kaupunkiin vahtiin, missä, kuten myöhemmin kerrottiin,
ei ollut mitään tehtävää, vaan komennettiin miehet nukkumaan Punaisen
Armeijan kasarmiin.

Kuluwan heinäkuun 16 p:nä oli taas yleinen kokous, missä
naisetkin saivat käyttää äänioikeuttaan "sota-asioissakin", mihin
heillä monissa edellisissä kokouksissa ei ollut tilaisuutta. Pöy-
täkirja kertokoon kokouksen kulusta :

" Pöytäkirja, tehty Buin

Suomalaisen siirtolan yleisessä koko-
uksessa 16.7. 1918 parakissa N:o 15.
Saapuvilla oli noin 200 henkeä.

2 §.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin P. Rakkolainen ja A.
Härkönen.

3 §.

Siirtokunnan kokouksessa heinäkuun 7 p:nä valitulle Tutki-
jatoimikunnalle (koskeva erimielisyyksiä siirtolan asukasten ja vah-
tipäällystön välillä) tenttiin kysymys tytkimuksensa tuloksista. Tut-
kijatoimikunnan jäsenet ilmoittivat heidän työnsä olevan kesken. Tut-
kijatoimikunnan jäsen E.J. Paronen ilmoitti joutuneensa vahtipalve-
lusta suorittamaan, joten hän ei voinut ottaa osaa komitean työhön.
Vielä ilmoitti Paronen, että häntä uhattiin vahtipäällystön taholta,

joita asianomaiset väittivät valheeksi, vaan John Paronen ilmoitti olevan todistajat. Syy, miksi Paronen ilmoitti uhatun häntä kostolla oli se, kun hän tahtoi toista vahtisaattajaa jäämään miehistön mukaan. Päätökseksi tuli, että koska Tutkijatoimikunnan työt ovat kesken, jäi asia avoimeksi.

4 §.

Siirtolan komisarior J. Kirves teki selkoa keskusteluistaan paikallisen Työ- ja Sotamiesneuvoston sekä Sotilaskomisariateetin kanssa. Venäläisten toverien taholta painostettiin, että vahtipalvelusta on suoritettava edelleenkin, sitä vaatii siirtolan turvallisuus parakeilla ja asemalla. Edelleen lausui hän, että venäläisten mielestä on samantekevää, millä nimellä vahtipalvelusta suoritetaan, kuitenkin ylemmän johdon kuullessa heille. Lausui vielä, että mainittu vahtipäällystö ei ole onnistunut tehtävässään menen yli valtuuksiensa saattamalla aikaan rauhattomuutta siirtolan väestön keskuudessa.

Syntyneessä keskustelussa moitittiin vahtipäällystön sekä miehistön sopimatonta esiintymistä parakeissa, tullen tavallisesti yöllä suurella kolinnalla ja melulla hakemaan miehiä. Vielä todettiin, että vahtipäällystö meni yli sen sopimuksen, jonka se teki kom. Kirveen kanssa, että eri toimikuntain jäsenet ynnä välttämättömissä töissä olevat henkilöt vapautetaan vahtipalveluksesta. Edelleen tuotiin esille, että A. Enbom useaan kertaan parakissa N:o 87 vaati jyrkästi sekä Neuvoston jäsentä Toivo Alavirtaa ja eri toimikuntien jäseniä mobilisoidavaksi keskellä yötä vahtiin. Alavirran kieltäytyessä kehoittaen myös muita toimikuntia olemaan paikoillaan, ja vedoten venäläisen Sotiesikunnan jäsenten Svistulevin ja Nerondskin allekirjoittamaan esikä Neuvoston välillä tehtyyn sopimukseen, jossa kielletään vahtipäällystöä sekaantumasta Neuvoston asioihin, repi Enbom tuon asiakirjan parakin seinältä.

Puolustukseksi vahtipäällystön taholta esitettiin siirtolan kokouksen tällaisen pakollisen vahtimisen hyväksymään, John Voimakkaasti huudettiin ei sellaista pakkoa hyväksytyn siirtokunnan kokouksessa. Vahtipäällystön taholta luettiin pöytäkirjaa, joka oli tehty siirtokunnan miesten kokouksessa, jonka Nerondskij oli

kokoonkutsunut. Pöytäkirja kyllä toteaa, että suostutaan vaatimukseen ainoastaan pakosta toistaiseksi ja käännetään sähkösanomalla Moskovan Neuvosto-hallituksen puoleen. Tämän kokouksen ilmoitti Kirves ei sitovan mihinkään, kun siitä ei ollut ilmoitettu siirtolan Neuvostolle, vaikkakin se oli toveri Nerondskin koollekutsuma.

Tuotiin myös esille, että Enbom tahtoi täyttää itävaltalaisilla sotavangeilla ne aukot, jotka hänen pakotuksensa aselsiin tuo toimikunnissa y.m. siirtokunnan juoksevilla töissä. Tähän näiden lausui tov. Matti Airola, joka oli saapunut Moskovasta Suomen Huoltoasiain Komitean asioissa siirtolaan, että itävaltalaisiin sotavangeihin on suhtauduttava sangen varovasti. Ne ovat hyvin kirjavaa väkeä. Varoitti eritoten naisia seurustelemaasta heidän kanssaan. Ne ovat joukkoa, jossa pikemmin versoo vastavallankumoukselliset hommat, kuin Neuvostovallan puolustajat. Vahvipalvelusta on suoritettava, kun sitä venäläiset toverit kertaantovat. Näin monipuolisesti asiaa valaistua päätti kokous :

1:si Siirtokunnan kokouksessa 7 p:nä heinäkuuta valittu vahvipäällystö lakkautetaan heti ja vapautetaan toimestaan.

2:si Vahvipalvelus järjestetään miliisin valvonnan alaiseksi ja vahvistetaan tarpeen mukaan ja että siirtokunnan miehistä väkeä kehoitetaan ottamaan osaa miliisin avustukseen.

3:si Vahvipalvelusta suoritetaan parakeilla ja rautatieasemalla.

4:si Edellä olevista muutoksista Neuvoston avuksi valittiin tiedottamaan venäläisille orgaaneille toverit M. Airola ja Arjanne.

5 §.

Koska oli syntynyt sekaannusta siirtolan asiain hoidossa ja ettei vastaisuudessa tämänluontoiset ikävyydet pääsisi uusiintumaan, päättää kokous, että siirtokunnan Neuvosto välittää kaikki asiat venäläisten orgaanien kanssa, olkoon ne sitten mitä laatua tahansa. Edelleen päätetään, että ei ole mitään oikeutta minkäänlaisen yleisen kokouksen pitoon ilman siirtolan Neuvoston lupaa.

Kokouksen puolesta :

Emil Sara
puheenjohtaja.

Lauri Levola
sihteeri.

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tarkastaneet ja kokouksessa käsiteltyjen asioiden ja päätösten kanssa yhtäpitäväksi havainneet.

Buissa heinäkuun 16 p:nä 1918.

Antti Härkönen.

P. Rakkolainen. "

23 p:nä tapantui taas eräs välinäytös. Kirves oli kutsunut siirtolan yleisen kokouksen parakkiin N:o 15, missä piti keskusteltaman työmiesten lähettämisestä Uraalille, mihin sähkösanomalla oli kutsuttu erinäisiä ammattityöläisiä joku määrä. Kokous oli juuri alussaan, kun Enbom eräiden henkilöiden seuraamana ilmestyi sinne ja kysyi : onko olemassa lupa kokouksen pitämiseksi ? "Ei ole kirjallista, vaan suullinen", sanoi Kirves. Enbom tämän kuultuaan meni ja haki venäläiset Puna-Armeijalaiset, jotka räyhäten hajottivat kokouksen sekä panivat toimeen ruumiintarkastuksen santarmien aikaiseen malliin.

Kun 16 p:nä pidetyn kokouksen päätösten perusteella oli kielletty ruoka-annosten jakelu siirtolasta Puna-Armeijaan siirtyneille ja niiden perheille, mutta 24 p:nä myönään illalla saapui Taloustoimikunnan kansliaan tšekäläisen suomalaisen Sotakomitean jäsen Serenius ja ilmoitti, että ruuankiellon johdosta Puna-Armeijaan kuuluvien "sotakomitean" jäsenten perheiltä, on asiat nyt kehittyneet sille asteelle, että "jos ei leipää anneta, niin he ottavat sitä itse varastosta pistimien avulla." Pogromia välttääkseen oli alistuttava ja pantava toimeen leivän-jako mainituille perheille keskellä yötä.

Sivistyspyrinnöt y.m.

Tulkoon mainituksi, että siirtolan vastaisesta järjestelystä ei vielä tällä hetkellä tiedä sanoa sitä eikä tätä. "Kolmi-päiväisen parlamentin" evakuointi päätöstä ei ole voitu toteuttaa, koska suurin osaa siirtolassa majoillevia kuuluusiihen luokkaan, joka olisi ensimmäiseksi päätöksen perusteella evakuoitava. Mutta jos se voidaan toteuttaa, vie se nähtävästi siihen, että siirtolan työkuntoisen väestön on ennen pitkää lähdettävä täältä, mitkä minnekin ja siirtola senmoisenaan supistuu lopuksi leskien, orpojen ja invalidien huoltotoiminnaksi toistaiseksi ja siihen asti, kunnes olot Suomessa tulevat niin siedettäväksi ja pääsy sinne vapaaksi, että koti-ikävä "evakuoi" siirtolan varsinaisen ydinaineksen täältä lähtemään. Yhtä vaikea on vielä määritellä sitäkö, tässäkö paikassa tai muualla siirtola varustautuu saapuvaa talvea vastaanottamaan. Mutta joka tapauksessa on tämä nyt epäkiitollinen levähdyspaikka suomalaisille pakolaisille syistä, joita ylempänä on mainittu.

Venäläisten paikallisten neuvostojen suhtautuminen suomalaisiin pakolaisiin täällä on ollut solidaarista ja toverillisista ja siten huojentanut suuressa määrässä pakolaisten raskasta asemaa.

Sivistykselliset pyrkimykset siirtolassa ovat olleet valian takapajulla, visseistä syistä. Ensiksi jo keväällä valittiin sivistysvaliokunta, mutta sen toiminnasta ei ole kuulunut mitään. Syksymmällä on "Sotakomitea" hääräillyt, mikä on pitänyt ihmiset kaikesta muusta ajatustoiminnasta erillään ja epäedullinen olinpaikka ylipäänsä, missä millä hetkellä tahansa joutuu muuttamaan parakista toiseen, tai pahimmassa tapauksessa koko alueelta pois, on lamauttanut kaikki henkiset pyrinnot. Juhannusjuhla toki oli ja onnistui se olosuhteihin nähden mainiosti. Siinä mm. oli veto-numerona suomalaisille ominaista voimistelua ja urheilua y.m. Venäläiset suurin joukoin ottivat osaa juhlaan.

On toki ajateltu saada tänne klubihuone omine kahviloinneen, minkä yhteydessä sitten olisi kirjasto- ja lukuhuone. Vielä on ajateltu aikaansaada soittokunta, lauluseura, luentosarjoja y.m. sivistäviä, valistavia ja opettavia tilaisuuksia, kuin myöskin jonkun-

laista koulunkäyntitilaisuutta siirtolan lapsille, jota varten on Pietarista pyydetty tänne opettajaa, mutta ei ole vielä saatu. Toiset hommat ovat rauenneet, toiset siirtyneet eteenpäin ajassa odottamaan otollisempaa tilaisuutta. Mutta kaikissa tapauksissa kaipa siirtolan sivistyksellinen puoli nopeata ja voimakasta kohottamista siitä alennustilasta, mihin korttihuijarit ja sotakiinikoilijat ovat sen polkeneet, sillä työväen voima, millä se maailman valloittaa, sanottakoon se, ei ole pistimissä ja kuularuiskuissa, vaan valistuksessa ja täysin luokkatietoiseksi kehittymisessä.

Aatto Sirén.

Toimeksi saanut.